

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **P. S.**

ukaranego za czyn z art. 116 § 1a k.w. w zw. z § 25 ust. 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 21 grudnia 2023 r.

w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w. oraz art. 15 § 2 i 4 k.p.w.

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść

od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z 24 listopada 2021 r. sygn. akt IV Ka 1578/21,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego Centrum-Szczecin w Szczecinie

z 27 kwietnia 2021 r. sygn. akt IV W 21/21,

uchyla zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego Centrum-Szczecin w Szczecinie i uniewinnia obwinionego P. S. od popełnienia przypisanego mu wykroczenia, a kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

(B.B.)

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie wyrokiem nakazowym z 22 stycznia 2021 r. sygn. akt IV W 21 /21, uznał P. S. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu we wniosku o ukaranie, mianowicie tego, że w dniu xx grudnia xxxx r. około godziny xxx w S. przy ul. [YYY] nie przestrzegał nakazu zakrywania ust i nosa znajdując się w miejscu ogólnodostępnym, tj. o wykroczenie z art. 116 § 1 a k.w. w zw. z § 25 ust. 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, i za to - na podstawie art. 116 § 1a k.w. w zw. z art. 24 § 1 i 3 k.w. – wymierzył mu karę nagany. Ponadto orzeczenie zawierało rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów.

Sprzeciwem od wyroku nakazowego obwiniony zakwestionował powyższe rozstrzygnięcie w całości.

Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie wyrokiem zaocznym z 27 kwietnia 2021 r. sygn. akt IV W 21 /21, uznał obwinionego P. S. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu we wniosku o ukaranie, tj. wykroczenia z art. 116 § 1 a k.w. i za to na podstawie art. 116 § 1a k.w. wymierzył mu karę grzywny w wysokości 150 zł. Orzeczono również o kosztach postępowania.

Apelacją z 18 lipca 2021 r. obwiniony zaskarżył powyższy wyrok w całości. W uzasadnieniu apelacji wskazał na niekonstytucyjność przepisów stanowiących podstawę jego odpowiedzialności oraz konieczność zastosowania art. 2 § 1 k.w. w związku ze zmianą przepisów po popełnieniu przypisanego mu czynu, jak i po wyrokowaniu przez Sąd I instancji.

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z 24 listopada 2021 r. sygn. akt IV Ka 1578/21, wydanym na skutek złożenia apelacji przez obwinionego, utrzymał zaskarżony wyrok w mocy (punkt I). Orzeczenie zawierało również rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów (pkt II). W sprawie nie sporządzono uzasadnienia.

W dniu 6 czerwca 2023 r. (data prezentaty) do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie. Skarżący wskazał, że przedmiotowe orzeczenie zaskarża w całości, na korzyść ukaranego, zarzucając: *„rażące naruszenie prawa materialnego, tj. art. 2 § 1 k.w., poprzez ukaranie obwinionego za wykroczenie polegające na tym, że w dniu xx grudnia xxxx r., wbrew prawnemu obowiązкови, w miejscu ogólnodostępnym, w związku z wystąpieniem epidemii nie zakrywał maseczką ust i nosa, tj. za czyn podlegający penalizacji w czasie jego popełnienia, na podstawie art. 116 § 1a k.w. w zw. z § 25 ust. 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2132), choć zachowanie to nie było już penalizowane w dacie orzekania przez Sąd II instancji”*.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie obwinionego od popełnienia przypisanego mu wykroczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich jest oczywiście zasadna, co uprawniało do jej uwzględnienia na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w. oraz art. 15 § 2 i 4 k.p.w. Trafne jest spostrzeżenie skarżącego, że w dacie orzekania przez sąd okręgowy w dniu 24 listopada 2021 r., nie obowiązywało już wspomniane rozporządzenie z dnia 1 grudnia 2020 r., ani żaden inny akt prawny ustanawiający nakaz zakrywania, przy pomocy maseczki, ust i nosa w miejscach ogólnodostępnych, jakimi są drogi i place. Zgodnie z kolejnymi rozporządzeniami Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii: z dnia 1 grudnia 2020 r., ustanawiające nakaz obowiązujący do dnia 27 grudnia 2020 r. (Dz. U. 2020 poz. 2132); z dnia 21 grudnia 2020 r., ustanawiające nakaz do dnia 28 lutego 2021 r. (Dz. U. 2020 poz. 2316 ze zm.); z dnia 26 lutego 2021 r., ustanawiające nakaz do dnia 28 marca 2021 r. (tekst jednolity Dz. U. 2021 poz. 447 ze zm.); z dnia 19 marca 2021 r.,

ustanawiające nakaz do dnia 7 maja 2021 r. (Dz. U. 2021 poz. 512 ze zm.) – nakaz ten obowiązywał do dnia 7 maja 2021 r. (§ 25 ust. 1 pkt 2 lit. a ww. rozporządzenia). Następnie został uchylony rozporządzeniem z dnia 6 maja 2021 r. (Dz.U. 2021 r. poz. 861.) i od dnia 8 maja 2021 r. obowiązek zakrywania ust i nosa nie dotyczył już przestrzeni publicznej, jaką są drogi i place, teren cmentarzy, promenad, bulwarów, miejsc postoju pojazdów czy parkingów leśnych. Ograniczenia dotyczące obowiązku zakrywania ust i nosa sukcesywnie były redukowane i ustawodawca nie wprowadził ich ponownie w omawianej formie. W konsekwencji w dacie wyrokowania przez Sąd II instancji, tj. w dniu 24 listopada 2021 r., nie obowiązywało już wspomniane rozporządzenie z dnia 1 grudnia 2020 r. ani żaden inny akt prawny ustanawiający nakaz zakrywania, przy pomocy maseczki, ust i nosa w miejscach ogólnodostępnych, jakimi są drogi i place.

Jak słusznie uznano w judykaturze, zastosowany w niniejszej sprawie przepis art. 116 § 1a k.w. ma charakter blankietowy, gdyż o bycie wykroczenia rozstrzyga treść odnośnego rozporządzenia, obowiązującego w czasie dokonania czynu prawnie zakazanego. Stąd też zmiana uregulowań epizodycznych, które wypełniały ten blankiet winna być rozpatrywana przez pryzmat instytucji zawartej w art. 2 § 1 k.w. Do tej problematyki szeroko odniósł się Sąd Najwyższy w postanowieniu z 9 marca 2022 r. (I KZP 12/21, OSNK 2022, Nr 4, poz. 12.), stwierdzając, że norma intertemporalna określona w art. 2 § 1 k.w. (podobnie jak w art. 4 § 1 k.k. i art. 2 § 2 k.k.s.) znajduje zastosowanie do uregulowań epizodycznych zawartych w ustawie albo aktach wykonawczych, które uszczegóławiają przepisy ustawowe albo stanowią ich wypełnienie (przepisy blankietowe), jeżeli w ustawie nie przewidziano stosownych uregulowań przewidujących odmienne reguły rozstrzygające o kolizji ustaw w czasie. Podzielając ten pogląd, należy stwierdzić, że skoro doszło do zmiany przepisów rozporządzenia, które wypełniały przepis blankietowy art. 116 § 1a k.w., to doszło do „zmiany ustawy” w rozumieniu art. 2 § 1 k.w. W badanej sprawie zmiana ta – w sytuacji braku szczególnych unormowań kolizyjnych – prowadziła do całkowitej depenalizacji czynu, skoro w chwili orzekania przez sąd okręgowy nie obowiązywał już przepis nakazujący zakrywanie (przy pomocy maseczki) ust i nosa w miejscach ogólnodostępnych, w tym na drogach i placach, na terenie cmentarzy, promenad,

bulwarów, miejsc postoju pojazdów, parkingów leśnych – choć obowiązywał on w chwili popełnienia przez ukaranego przypisanego mu wykroczenia.

Biorąc powyższe pod uwagę, należało uchylić zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok sądu I instancji i uniewinnić P.S. od popełnienia przypisanego mu wykroczenia. Konsekwencją tego rozstrzygnięcia jest decyzja o obciążeniu Skarbu Państwa kosztami postępowania w sprawie.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[J.J.]

[ał]